

Күш-ажыл кижизиниң эрге-ажыктарына

Чер дугайында, ону бол- бааырадым кылып турар кижилер дугайында сатып салышкын — Искра көдө Советтин депутаттарының ажал-чорудулазынын кол утланышкыны болур.

Мал ажылы дээрге ко- чал, десип, хүүрек-биле чепсегенгеш кылар ажыл деп бодаар болтай бис. А. Ризанын хаван ээдин үлетпүр үнденингеш бугу- рер «Искра» каттыжыш- кынынга ажылдар дөш кир- рер дээр болза, тускай кон- курс эртер апар.

Ук бугурулуңиң тургу- стунганын бээр 10 чыл эртен. Ону областың шко- лаларының 10 класстары- ның доозукчулары — ком- сомолчу шалыпчы отряды- ның дайынчылары үндө- леп тургускан. Олар ком- лектин баштайгы амычын- нары апарганын. Баштай ажылдап турганы дашчыны мастерогун болгаш шесер- лекчилик херексизин опера- торлар пульту-биле со- ланнар. Анык специалист- тер чектин мал чөмү бугу- рдугурулуңиң установка- ларына болгаш бодуус кам- галаар чүгүлүг арыгалат тур- дугулар чектерге тур- тарлар. Оларга автома- та, үлетпүр телевиденин дузалажык турар.

Чыда 14 муң тонна эрт бугуру турар бо кол- лектив бажык коллектив — деп, Искра көдө Совет- инин күсүмунун даргазы А. И. Герасимов чугаала- ды. Бугурулге биле кол- лектив бир деге өзүп кел- ди. Ажылдап турарларын ортукма назыны — 28 хар. «Искрадан» ажылдап үнө- рчүк колдунда тур үнөң болур, чикээ, оодок шериг бээр дээр, а херексизнер — боксан шөлөзүн ол. Ше- риг чоруткан 14 оолду он ийизи чыгып келген, мында ажылдап турар. Эртен чы- лен байырлап салыпга че- ден чаштың ортуктуңиң демделгези. Оон аңгыда чад-чаа өг-бүлелер база не- мейин турар. Чүгө бо чы- лың бөзүн чорук ажык ку- да болган. Чоа өлгөндөргө ийи дүлгүр тыпсыры чачыл болган. Бирөөн — өг-бүлениң аксынын кеңи- нип, өсөзи — чаагайжыды туттунган чурттапга бажык- чынын. Ол бүгү чүгүлдер бистин черивисе кижилер- ин доктаамалчыдырынга иделгил. База бир чикен, Со- лөгү үдө бичилериниң саны көвүдөп келген. Урут- лар комбиндин алгыдар дугайында шиттирин күс- ком хуралына хүлээп ал- ган. Удас дөрт чүс чашты хүлээп алыр. Школыга база делгемчинтен. Амы үдө депутаттар, күском алды харыт уруларын школага киирер дээр белекел ажылдарын чорудуп турар.

Кадр килдинин соци- олар аныга тараткан, оон харымдарын көдө Со- ветке кичинейткер өөрлөп көргөн. «Искраның» ажал- дакчылары бир чыдагалы — чаагай хандырылганы тур- гусканы. Културлук амы- дырал болур. Суурда хөй квартиралык 20 бажык бар, мында байддалар хоорай- ныннан бичиң-даа ылгал- бас, саяды-амдырал ханды- рылга төвү, столовая, бас- сейинин бая база бисте бар. Хоорайжыгыштын ийни ээл- чөн төлөндөз, дузалап ажыл-агыйлыг бажындары тударын мында көргөн. Култура-спорт комплек- син бисте даштанылга цети деп адал турар.

Көдө ажыл-агый бугу- рдугурулуңиң хөгжүдүрүңе, калбак социал программаны боттандырынганы Советтер- инин ролунун бөдөөн СЭКП ТК-ның Политбюроуун ээлчегил хуралына чуга- лашкан. Ол партияның айт- тышкыны практиктин ажал-херекке ам-даа ажал- лаар бис — деп, А. И. Ге- расимов чугаалады. Бугу- рдугурулуңиң бекит култу- разы — көдөзүн чурттап- чыларының културлук даштанылганы, амыдыра- лы-биле хандырынар деп чүрүм «Искрада» тургустун- ган.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун соон- да, бугу-ле социал-культура албан черлеринин, органи- зацияларын, оларның кай- даа ведомствого хамааржы-

рын барымдаалабайн, бүгү ажыл-чорудулазын чыгы- гыс аай планга киирген бис. Көдө Совет күсүмунун планнап көргөн чүгүлүнү күсүлдерин дээр эң шыг- мыны контроль тургустунган. Ийрүнү планнарынын, соци- алисттик хүлээлгелер күсүл- деңи дээр негедде база шыңгы.

Үш муң ажык туртакчы- лыг бистин топ суурустуу эр- гиң, кезип көрүңер-даан. Ары-силит, ютаан газон- нарлыг, чектер тарып олуртунган. Чазын болган чыгышка суурун сад болду- рар деп шиттир хүлээп адынган. Ол шиттирин боттандырыр-биле кийиң бургуу киришкен, абыяаны, аныяны, сиваны кудум- чулдар тарымыр ажылга чаг- гыс-даа кийи хажызынга артаан. Тарытынган ийи муң ажык ыш шүтү өзүп турар, чүгө дээрге кийи- лер аңаа ак сеткил-биле ажылдаан.

Чоа тудулар. Оларын каттыжышкынын чигине директор, көдө Совет де- путады А. Т. Панин улук күлөдип-биле көрүстү. Амы үнөң төлөлдө-биле туттунган дыка улук бажык база бар. Ол дээрге техно- логтук ажал-чорудулазын эргелеп башкарынын ав- томаттыг системанын нарын дериг-херексиздер- ин болгаш электронук са- налга машиналарынын ба- жыкы болду. Вистин чурту- нустан эң баштайгы болур ол системаны тургузарына дыка улук, оон иштинде академиктик институттар кийиң турар. Ийни туду- рга база калбаар — ол дээрге гектар-гектар черлерде тел- личалардыр. Чоа нугаалар столояларга, школага, урулар комбиндинде, ажылчынар столоялынга, кафега чечир апар. Но- гаалар дээрге, дузалап ажыл-агыйлыг бугурун турар продуктуларына не- медде болур.

Топ суурдан аңгыда көдө Советтин девискеринде чурттакчылыг дос сууру- гаш бар. Олар 320 чурт- такчылыг. Оларны чоорту ажал-агыйлыг төвүнө чөй- жүр деп баштай планнап турган. Ыңчалда-даа даша- лааннар. Көдө Советин күском кижигүнери, де- путаттар, администрация- ның төлөлдөкчилери өг-бүлө бургузунга барып, туду- суурун, бажындар чанының участоктарын, чуртталга бажындарын сонуургап көргөн. Ол нарын айтыры- ны эңне улук кичээңей-би- ле өөрлөп көргөш, ам шиттир үндүргөн.

Ол шиттир мындыг кий- жилерин ун-ызыгурунган бээр чурттап келген черин- ден өсөөр көрүбөс чыл- чылы-биле туруп, кылып ал- ган чүгүлдерин үресес, а оларга дузаны көрүсүр. Күскомун шиттири-би- ле ол сууругуштарын чурттакчылар хандыры- ның айттырылгы шит- тирилеткенге, хүн бүрүнүп керетте бараннарын, газты, оодар чүгүлү че- дирип турар. Транспорт ай- маап чыккайлап берип, ба- жыны танышын участоктарын болбааырадырынга дуза- лап турар. Суурларын чурттакчыларынын дыка хөй — күш-ажылдык хоо- чуннары. Хуу малга си- ген кезер черлерин чөпшө- реп, мал чөмөң үндүрүп берип турар. Ол чорук көдө ажыл-агый продуктула- рын чурттакчы чондан са- дып алыр планы ажык күсүлдеринге улук иди- гил болуп турар. Чонуну дуза- лап ажал-агыйн хөгжүдө- рүңе — оларын мал, куш тударына, оторода ажал- даарына дузалажык, күс- комуну, депутаттарын, ад- министративин кичээң- геиңден ажүрбөй турар. Тургусту коллектив тур- гусканын бир кол ырызды база ол. Ажылдар кийи барда, кийилер ак сеткилди болур, кичиң ажылдык шынары-даа бекит апар, ол бүгү чүгүлдер Аш-чөм программаны боттанды- рынганы бистин салышкы- нымысты улгаттырар. Сагыш чооваашкын дээр кийилер- ниң беримчеге улук болгай.

А. ТРОФИМОВ, СЭТА-ның көрр.

НАЙЫРАЛДЫҢ ХЕРЕЧИЗИ

ЕРЕВАН. (СЭТА-ның көрр.). Арменияның күрүс музейинде ажиттыгын «Мөңгө найыралга турас- нааткан» деп чаа делгир орус болгаш армян улус- туң сырый харылаалары- ның дугайын төгүп турар. Хөй саныг документтер, чагаалар XVII—XIX чүс чылдарда армянларын боду- нуң күрүсүн камгалап алыр дээр демисепил тур- ганын, Россияга оларын иделгил көргүзүп турар. Бир бөдүк материалдарын 1812 чылдын «да-чурт да- ышына» армян ополчен-

нерин киржилгезинге тур- раснааткан. А. С. Грибо- едовтук өлгөни-биле холбаш- тыр Эчмидангте мөргүл кылган католикос Ефреме Чавчавадзе князтың чагаа- зы база ында.

Акы-дучалышкы респу- бликаларын өг-бүлөзүн Арменияны эркен орун- нуң дугайын төгүп турар улук хөй материалдар база бар.

Ереванга көргүскөн соон- да, ол делгир республика- ның хоорайларын, район- топтерин, суурларын кезир-

Амгы байдалдарда брига- да иштинге чарыш болдунмас деп санал турар ажылчы- нар эвөөш эвес. Бригада керээниң өзүгээр ажылдап турда, ам кол чүе маргал- дажылыгы эвес, а бот- боттарына дузалажылга болур деп, олар чугаала- ны. Ажылчыларын хөй ке- зини оон өсөөр ботал тур- гар, ыңчалда-даа чөсүм чү- ге ытла деп турарын ханы тайгалырап шыдаастар.

«Бригада иштинге чарыш чок болур чүе болза, ажылчы профессионал та- лаазы-биле чарышты канча- рыл, чекке, заводка, адыр- га профессия талаазы-биле тергилерин канчап тода- радырыт? Бир эвес бригада кижигүнери хууда хүлээл- гелерин албас чүе болза, коммунисттик күш-ажыл- дың шалышкыны атты кымга тыспырыт? Оларын бой- тырылгандан моон мур- нуна ажылгалттын турган күш-ажылды маргыла- жышкынын хевирлери бугу- рдугу ышкыжыл деп ай- мыламышкын билинип турар. А чамдык кийилер амга чедир тургустунуп кел- ген практиканы үрөөн херө- чөк дөңкү турар.

Профессия талаазы-биле тергилерин шиттири хевир- ниң бригада иштинге чарыш күш-ажылды органи- заастаарынын болгаш аңаа илде бөдөөнүң тус кийилерге таарыштырган хевирлерге дүңжү турары шын харын. Эрн хевириниң специализа- таан, харын-даа комплексти бригадаларына оон өске ар- га чоң-даа турган ыңыш, чүгө дээрге оларга чаныс

БРИГАДАНЫҢ ИШТИНГЕ ЧАРЫШ

азы эвөөн наш мергежилди кийилерин аңаа-ла кадып каан турган болгай, оларын нинти алыс түңгөл шоолу- ла сонуургалтайн турган, ол ышкыш олар өзүлүт чаг- гыс аай, материалдыг со- нуургал чок турган. Ын- чангаш мындыг бригадалар- ның ажылды чүгө техно- логтук нормаларын күсөт- кенин хуузуң өзүгээр үс- лөп келген, а ук хууу бе- дилерин колдунда-ла мергежилди бөдөөнүн ачызында чедип ап болур. Ындыг болганда, ол бри- гаданың иштинге чарыштын утамыз болгаш оон идеялы билинип апар, ол дээрге мергежилни тергилер эң билир кийи ол-дур.

Чоа хевирин бригадалар- ның ыдыг ажылчыларын оңа эржөмк чүгүлөзү билинип, Ыңчалда-даа ол бригаданың ажал-чоруду- лаазына кара чаныс болгаш эң чүгүлү чүл эвес апар- ган, мындыг фактор коллек- тивтик сонуургалды, кол- лективтик харысалтаның, коллективтик билиглерин болгаш коллективтик тур- гусканын мурнуна чагырт- кан ролдул болу берген.

Өсөөр чугаалаарга, бри- гадага мергежил талаазы- биле бирин тер дээр демисеп, оон мурнунагы экономик-

тик болгаш социал утказын чидирип турар. Өсө со- рул — бригадага коллектив- тик бугурукчу күштү хөг- жүдүрүңе дузалаары, кий- жилериниң нинти ажалынын алыс продуктузунга олар- ның эң-не хөй салышкыны кийилериниң турарын чедип алыр — амгы үдө кол сорулга апарган. А ол дээр- ге кийи бургуз тур-тус нор- маларын күсүлдер азы амыр күсүлдер дугайында чугаа эвес, ол дээрге бекит ме- редит чорук, нинти херекке ак сеткилдег хамаарылга, чогаалыч чорук, бот-бот- тарына дузалажылга, коллективтик бекит хары- салга болгаш өске-даа чүгү- ла чүгүлдер-дир. Мындай байдалда эңи амычын дээрге чүгө квалификация- раарды бекит кийи эвес, а бодурун иштинин нинти чедириниң херекке эң-не хөй чүгүлү дузалап, эң-не хөй салышкынын кийилер турар кийи ол-дур.

Во чугаа дээрге аңаа-ла даап бодаашкынар эвес, Бисте мындыг чиктер бар. Людновскийн теплов- жо тудушкун заводунда бригада иштинин чарышын, га тилээңерге «Мергежил талаазы-биле тергилер кийи» деп атты тыппал турар-даа болза, херек кырында мында

чарыш бригаданың эң эңи ажалдакчызы ат дээр чор- уп турар. А оон бир учас- тогуна кийи бургузун ажалынын үнелелин хүн- нүң-не кылып турар, ың- чалга мол чүлүл ажалы чүгө профессионал мергежил эвес, а харын бригаданың дериг-херексиздеринге ху- магалыг чорук, камгалта болгаш хөй-нинти ажалын- га киреңгел болуп турар.

«Калутаның турбина за- воду» бугурулге катты- жышкынында эңи ажал- дакчыларга «Бригада иш- тинге социалисттик чарыш- тың тилкелери» деп атты тыппал турар. Түңгөлдөргө кийи ажалыга киржилгениң коэффициентинин база хуу- да социалисттик хүлээлге- лерин күсүлдерин барым- даалап хүнүң болгаш ай- санында үндүрүп турар. Ол дээрге бригада иштинге чаа харылааларга дүңжүп ту- рар чүлүл деп бодап турар бис.

ККК болза ажалдык иш- ти түңгөлдөргө коллек- тивтик кижигүн бургузун салышкынынын хөмчөлү талаазы-биле үнелээшкын болур дээрин сагындырып каайн. Ол үнелел профес- сионал мергежил-биле че- релештир, бодундан өске мергежилдерин ажалын

кылынганын, күш-ажыл- чы иделгилден, бригадага бажыктың дериг-херек- сиздерин камгыт ажалла- ныннан, арга-дуржулазын аштеринге дамчыдып берип турарындан, апаа турууш- куннар болдубаанындан болгаш өске-даа чүгүлдерден чөдөңи улгаттырып азы эвөөдөйп турар, бригада че- вүлели ук ажалдакчыга бо- дунуң хамаарылганын ил- герилээни ол, коллектив тур- кунга ук кийиниң ачы-ла- тырыта харылааны ол. Ындыг болганда ККК бугу- рдуге-экономикалык ужу- р-уткаан аңгыда, ханы со- циал-экономикалык утказын болуп турар, ыңчангаш ол социалисттик чарыштын ук чүгүлү талааның база ил- гериле турар болгаш оон комплексти көрүтүп болуп болур-дур.

Күш-ажылга киржилгениң коэффициентинин ажал- лаары бригада кижигүне- ринин хүлээлгелерин улам тодарткайдыр, оларын даштын бекитер. Коллек- тивтик бекит үнелелин че- дип алыр, артында-ла олу- үр үдө ыңгыт дөңгөлө тур- дары бекит эвес. Ыңчангаш үрүлүк үдөңгөлө турар, күженишкенин

ажылдаар, улам-на чаа-чаа куулаарларын могаг чок дилээр, ажаллаар апар. Бир эвес мергежил чөдөй турарындан чидишкын ажалдын турар болза, хуу- да хүлээлгеге ону бекитер, нин дугайында пунктту киирер жууруга тааржыр. Бир эвес нинти билиг чөдө- сөс болза, ажалчы кижиге шоолга кирер дугайын- да бодай бээр. Ындыг уг- шан бөзүн эвөөн тода көстүп келген. Күш-ажылды организаастаарынын болгаш аңаа илде бөдөөнүң брига- да хевирин негеттеринин соонда, калуту турбанажы- ларынын профессия тала- азы-биле бекит дөңгөлө чө- дөп алырынын хуусааы ба- рын-ла ийи катал эвөөшүн тааржыла эвес бээр.

Бригада иштинин чары- жын күш-ажылга киржилге- нын коэффициентинин ба- рымдалап организаастары — ККК-ның хөмчөлү бри- гада кижигүнеринде ылгал- дыг болурунда, ол ышкыш эвөөш ККК-лыг ажалчы- нар коэффициентиниң бекит ажалчыларга чедер дээр кызырыга үндөйлөткөн. А мурнакчыларга, ың- дыг коэффициенттерин ажи- таамай бекит ажалчыларга хамаарыштыр ону кы- чаар көрүл? Маңа кара чангыла арта тааржыр деп бодаар мен — оларын чарыш- тың тускай бөлүк кылдыр алылар.

В. ПОДМЕТУХОВ, Калутаның профбюро- лекция секретары. («Социалистическое со- ревание» журналын).

БӨМБҮРЭКТІҢ СУДАЛЫ

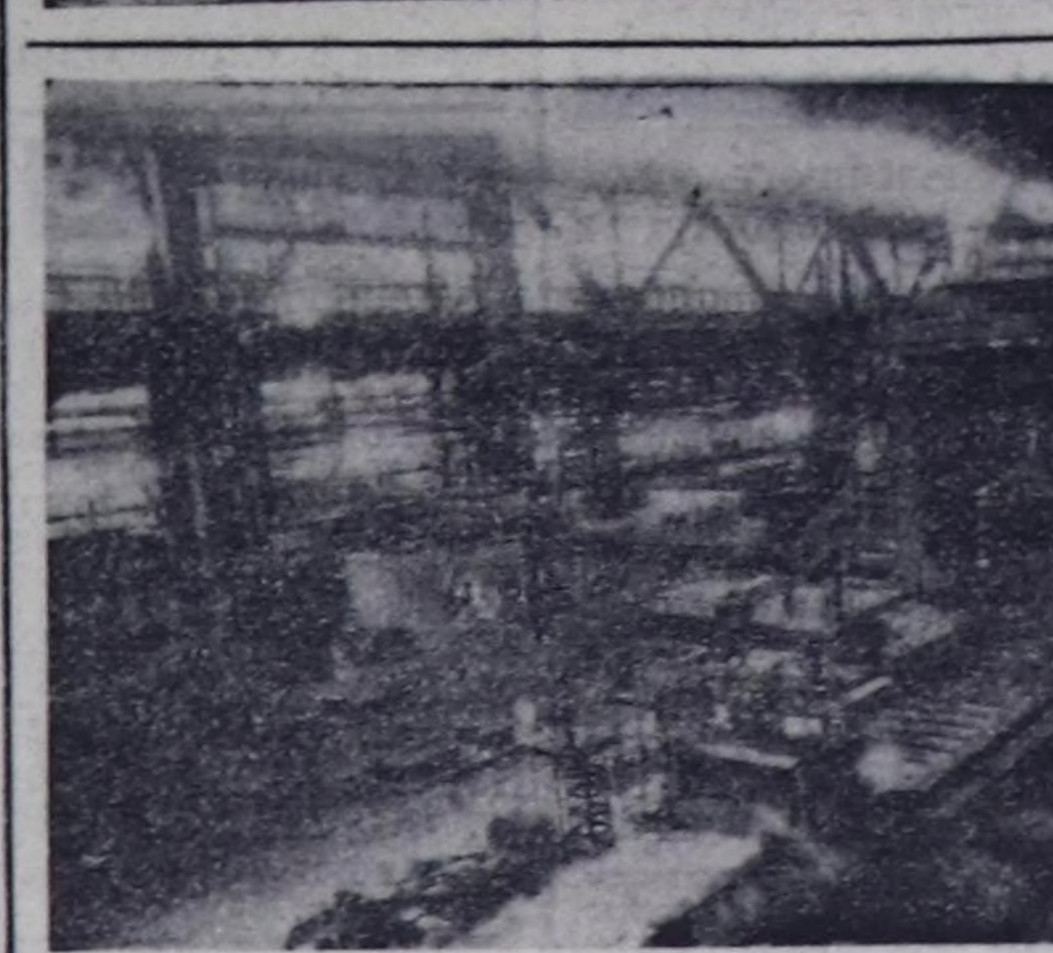
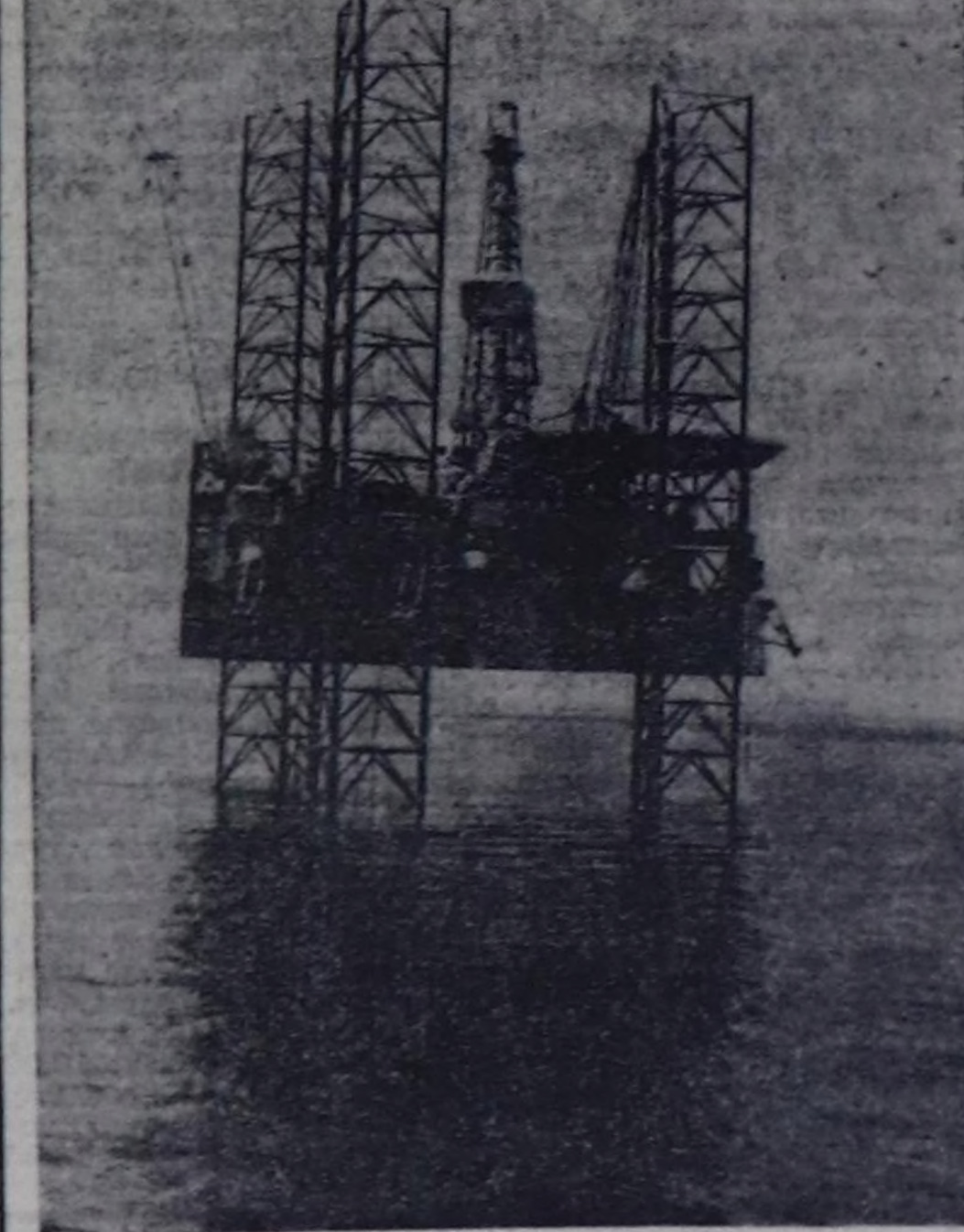
ВЬЕТНАМДА БАШТАЙГЫ

Вьетнамның муруну чүгүндө далай чанында Вунгитт хоорайның чоотунда сымк черден баштайгы нефть адын- ган. Нефть тышкының «Михайл Мирянин» деп совет суднозунуң өрүңээр херексели үш муң метр чер алаан- да нефтьге чөк берген.

Вьетнамның баштайгы нефтьтин ап эгелээни — «Вьет- советро» каттышкан совет-вьетнам бугурулуңиң интер- националды коллективтик күш-ажылды улук тилкеле- ринде. СССР-ниң болгаш Вьетнам Социалисттик Респу- бликаның чазактарынын аразына дугурулуңиң өзүгээр ол бугурулуңиң элзэн кам чык бургуулар тургускан. Акы-дуча ийи чурттарың геологтар, монтажкитер, өрүмкитерин амы үдө ында дем-биле ажылдап турар. Нефтин шитилеп тывыр болгаш нефть содурулар дү- рүгүлүс турар. Совет болгаш вьетнам нефтьчилерин чедириниң хөй «кара алдынын» БСР-ге тыварыга бы- жык үндөшүн тургузуп турар.

ЧУРУКА: далай дүң өрүңээр күчүлүг херексел ийи өрүмкитериниң эгелей берген. А. МИНЕЕВТИН ФОТОЗ.

СЭТА-ның фотохрониказы.

Совет Эвелединин техниктиг болгаш экономиктиг деткичези-биле дерзөн Билантин комбинаты — Индияның кара металлургияны эң улук бугурулу- ги. Чуртта хандырып турар бүгү канын дөртүң бир кезин ол комбинаттың үлүңгө оңаанын турар. Ажылгалта кирген соолунда ажылдап келген бүгү кы- дарынын дүргүзүндө комбинат чуртка 40 миллион казым, 33 миллион амыг- тона прокатты берген. Чик чарыдадыг болгаш бекит шынарлыг продукция- ны берип турар ол бугурулге чер Индияда эң-не орунгалык болуп турар.

ЧУРУКА: Бхидладе комбинаттың прокат цегинде. А. ЧУМЧИЕВТИН ФОТОЗ. СЭТА-ның фотохрониказы.

ДЕЛЕГЕЙДЕ БОЛУУШКУННАР ДОПЧУЛАЛЫ

1. Амгы үениң эң чугула сорулгазы

Империализмниң агрессив- ний милитаристик политика- нын тилкеленде, адролут дайын халаанын адымы кырында дигрилел келген амгы де- мо-чепсектерин дегейде бугурулуңиң бугурулуңиң адрин чугула сорулга чок. АКШ- тың шаап халакың стратеги- тик күштери ап бөзүн адрол- луг чепсекти чедириниң ийи-бугуру чепсектеринин ийи муң ажык едипчилар- лыг, олар аажок улук үрө- дөңи чүгүлү 10 муң зарыл- тарын ап чорутуп арталыг. Ындыг турбунге, бөзүн Рей- наның администрациязын адролут бо-чепсектерини да- ын-дагы эңдере бугурур чоруту делегейге сыгал, орту- мак ырышкының талаазы- биле бодунуң чаа ракеталарын

Барың Европага тургузуп, адрин аразыга ужулар МХ дээр баллистиктик ракеталарын. В-1 бөмбүрэдир- нитерин, — суг алаанын «Трайдеит» дээр хемелерин болгаш өске-даа ол ажалыг чүгүлдерин бугурулуңиң кы- рын. Оон туржук, бо-чепсе- терин эңдере бугурур чорук- ту Вашингтон ам носмос де- геминче шилкелер сорулганы база салып алган.

Америк империализмниң айымдыг утланышкынынга удур утланган чүгүлдерин социалисттик чурттар саналдап турар. Ортукма ырышкы- ның америк адролут ракеталарын Барың Европага тургузарын соксадарын олар негеп турар. Адролут чепсек- ти шөвөрүн бүрүн болгаш бугу-нинти хоруурун дү-

гайын, хамиктиг чөпсекти бугу делегей хөмчөлөңиң хоруурунун болгаш узуула- рынын дугайында база өскө бажы кылдыр Европа дик- оон узуула чок кылдырышкын дугайын соңгарадышкын чок дугурулуп алыр, олар саналдап турар. Адролут чөпсектиг хоруурулуңиң адралда харылаалар олар- ның аразында чогуру, дугу- р-уттунгай, адролут дайынын болдубайн барып болу- рга алыс сорулгалыг алба- ның норма-чипектеринге ча- гырткан турарынын дуга- ында совет санал принци- пилдик, улук удуу-дузалап. Ындыг норма-чипектер чүл дээрге, дайын пропагандала- рында ойталаар, адролут чөпсекти бир дугурунда ажаллаа, нандың-даа хө- мөңгө оон негеттериниң бол- дубас деп хүлээлге, адрол- лут чөпсек чок зоналар тур- гусканын деткири, адролут бо-чепсектерини мырыңа узуула чок кылдырыга че- дир оларын кызырарыгче утланышкыны дүр.

Шиттирлөп турарыга Каттышкан Штаттар Совет Эвеледин дудан чок со- нуураалды, ыңчангаш бугу кургунелерге болгаш улус- таарга амыдырал чугула ууру-дузалап айткыры тала- азы-биле чугаалажышкы- нарга баш бургуулар мугу- лал негелдер көдүрүр дээр бөдүнүң үрө-түлө чөк ора- л, дажышкынырында Вашинг- тон ойталазын дээр негел- дер бугу Делегейниң эң калбак хөй-нинти болгаш политиктиг бөлүңүлүс ийи-чангаш улам калбарып ыңчангаш адролут аре- назында тургустунган айымдыг байдал татын- керон камгалаарыга, чөпсег- деленишкениң дугурулуңиң чини эвес айткырыларын шиттирлөзүңиң арташп дилеп тывар дээр ажал-хе- рекч болгаш ак сеткилди шыгың чугаалажышкыны хөмчөлдөргө күженишкын кийилерин ийи база үш катал уугаттырып хүлөөдү тур- тар.

2. Чогумчудулганың эгези

Израиль-америк агрессив- ний болгаш иштин месил- дежишкенин уруку-биле Ливанниң хөй катал кара- маа черинде чогуучудууш- кунуң херээ эгелзэн. Удур- ланыштыр туржук турар бо- дугулушкынынын дем- каткан күженишкыны-биле Р. Карамени баштадыр тургускан Национал чадгыс өңтүң чааа аймык чок чо- рукту хандырынын тала- азы-биле оон ажалдап кыл- ган планын боттандырып- че кирипкен. Удурланыштыр туржук турар күштерин христиан болгаш мусульман райононага найысылал Бей- рутта чарып турар шугу- ман апаралдып чалыла- рын боттандырган, ыңчангаш оларын ливан армияны доктаамал кезетерин-биле со- лан. Хоорайны чөп бол- гаш барың секторларын аразында өрттишкы чө- рөң катат тургускан болгаш

ажыккан. Беш ай чапсар- лааышкынын соонда, ажалың Бейруттуң делегей аэропор- ту болгаш далай порту да- ын эгелзэн. Албан чөргө- рин болгаш бугурулгелер- ниң ажалы таарыштыр тур- густунуп орап.

Каттышкан Штаттарын болгаш Израильдин Ливанга донаштырганы, 1983 чыл- дын май 17-дөңи куданыч- чы дугурулуңиң узуула- нын түңгөлө, ола-ла бугу чүгүлдер болдунар ар- талык болу берген. Ливан улустун, Сирияны болгаш араб делегейниң патриотчу өске-даа күштериниң аме- рик-израиль албадашкына удур бажык деминг хөдө- лишкенин ачызында че- дил адынган ол тилкеле араб улустарын шиле ал- ган ору-биле чедириниң бургууларлар, боттарыны дүрүм өзүгээр эргелерин

бажык тургусту камгалаар арга-мергежилдин тодартып киргискен. Дайызыр ажалы конфронтацияга, хал- даашкына АКШ-тың иделгел салышкыны улустарын удуулаанышкынын сым шы- дар шикч чөгүн Ливанда болуп турар чүгүлдер бугу- релди көргүзүп турар. «Ли- ван ышкыш, үр үнөң хамаа- ты дайыга харыксыран мындыг чурт сонистерин донаштырган дугурулу- зын күш чок болдуртар дидим күштүг болгаш өтү- нүп салгарагына толентип үлөүг-чирең ол-дур» деп, Алюорин «Эль-Муджахи» улусу оңаалап демделзэн.

Ыңчалда-даа Ливанда де- мисеп ам-даа ырыкта-ла доо- зулбаан. Бейрутка болгаш чуртун өске-даа района- рынга аймык чок турар бай- далды хандыар талаазын Р. Караменин чаааанын кем- пайынын Каттышкан Штат- тар биле Израиль тургузуп турарын эвөөш эвес факты-

лар чугаалап турар. Башка- ланыкы, чаралдыктык күштери, ол ышкыш Ливан- да боттарының агентуразын ажаллааышкан. Вашингтон биле Тель-Авив Ливанда байдды бугурудурун басы- радыр орадалык болгаш чаа халаашкыны кылырын ажалы-биле ышкынып турар. Ливанын Муруну чүгү- нүп дыка улук кезин изра- иль агрессорун эвөөш улукчалып турарын, ливан чазыка Тель-Авив ажалы ышкыны кылал турар деп чүсүн база уутуу болбас дээрин Ливан Коммунист- тик партияны ТИ-аның Чиги- леп секретары Ж. Хауи оңаа- лап демделзэн. Ол барым- даалаш, империализмниң, социализм болгаш оларын агентураларынын — чиме- нишкенин үр дээр дөңгөлө- ме келгел сирый каттыжары- чы бугу аяланыр комму- н

Тываның ырак районнарының бирээни Моңгун-Тайга чаартылып сайзырап орар. Ажылгыр, кеңээ кижилерин холдары-биле ук булуң сайзырап орар. Аас-кеңиктиг чааган амыдыралдың аян-хоону кайда-даа хайым-ныт. Куш-ажыктың кижилер Совет Тываның 40 чыл оюн төлөптүг уткуур дээш тургустуг ажылдан турарлар.

Культура албан черлеринин ажылдакчылары чон ортузунга уран чуулдун сайзыралы дээш сагыш салып турар. Хостуг үе-шактарын бот-тывынгыр уран чүүлге бараалдадып, лым-бүрү белгүнерде кижилер турарлар мында хой. Чоктаа чаа эрткен республика фестивалына моңгун-тайгажылар-ның концерт көргүзүлгелерин чон сонугураан.

ЧУРУКТАРДА: Моңгун. Тайганың бот-тывынгыр ар-ветери аян тудуп турлар.

В. КАРА-САЛДЫН фото-лары.

ДЫШТАНМЫШААН...

СЭКП ТК-ның хүлээп алганы школа реформазының сорулгалары бистиг республиканың амыдыралында база боттанып эгелзэн. Тыва АССР-ниң Чырыдышкын министрствозу башкы кадрларын ажал-люкин улам үр-түннелдиг болдурары-биле оларның амыдырал-чуртталганын, кадыкшы-лыгын кичээниги утган-

дырган. Оон тодаргай чижээ, бо чайын республиканың школаларында хей чыл школага ажылдап келген, хоочун башкыларын дыштан-дырып-эмнедир-биле Кызыл чогуунда профилекторийже чоруткан. Анаа башкылар кадыкын экижидип, дыштан-дырып ангыда, бот-боттарынын арга-дуржулга-зын солчуп, беседалажыр

аргалыг болган. Анаа 1-3 класстарын башкылары тускай план өзүгээр өөредилгени эрттис. Дыштангы турган башкылар бистеге солун болгаш аныктыг лекцияларын республиканың «Билиг» нитилелден К. Д. Будук-оол, башкылар билин бедир институттан А. М. Эютина, К. У. М. Монгуш болгаш чырыдышкын-министри Н. С. Конгар олар кылтылаан.

Б. У. КЫРГЫС.

Башкының профессионалы ышкыш хей талаалыг талантыг болурун негээр аны-дыг профессия хоар. Езу-луг башкы артист-даа, режиссер-даа, психолог-даа, чогадыкчы-даа, ол ышкыш аян-шынчыл болгаш чүт-күлдүг, ол ыяал-ла уруг-ларга ынаа кыян болуру чугаажом. Башкы дээрсе массалыг профессия болгай, шак ындиг илбадыг канчап чедип алырыл ычма?

Нинти билиг болгаш проф-фесионал школаның ре-формазын боттандырып эгелзэни-биле ук айтырыг ам бисте улам чугула апар-ган. Чүге дээрсе реформа башкы кадрларын бедикээр-нин сайзырагайдыкчыгын чугула сагыш салган. Чу-мун-даа мурунда, профуг-ланымшыгыне сагыш са-лып, башкы талазы-биле өөредилге черлеринге хү-лээп алышкын чорударда уруглар-биле ажылга хан-дыкшыг болган анык кижилерин шиптип тывары чугула аларган.

Бо талазы-биле дуржулга бар. Полтавага үр чыл-ларда чорудуп келген ше-веледин чижээ манаа ки-рип койгон. Полтаваның пе-дагогика институтунун баш-лук эртемденери ректор, профессор Иван Зязонич удуруталазы-биле чеди чыл мурунда «Школа — дээди өөредилге чери — школа» деп комплекстиг программаны тургусканнар. Шилдеп школага эгелзери билдингир-дир.

Программаның баштайгы үе-чадазын «Анык башкы»

деп адаар. Ол дээрсе чеди-тоо классчыларга факульте-тивтиг курс болуп турар. Билдиг факультетив таа-рымчалыгн өртүскен. Ам ону областың школалары-ның хей кезинде кинирген. Мында кижилер кайтар чүзе чок школалар боттары-ла боттарыга кадрлар бедик-ээринге илдепкейлиг кир-жип эгелзэннер. Полтава-да башкы институттарының доозукчуларын ажалче ад-рес өзүгээр хуваан турар.

Ол чүд дие абитуриент на-ым школаның бижин-биле келген болдур, ону ынаар чорудар. Шак ындиг сис-тема хары утга алган каш айтырыгын шиптирлеп ту-рар. Доозукчу боду-даа, ада-нези-даа, школа-даа, дээди өөредилге чери боду база анаа таарышын артар. Анык специалистинг ажал-лыг ижигеринге база ду-залыг.

Факультетивтиң кол-ла чүтвези — аки башкынып тыптып кедиринин үндэзи-ни болуп турарында. Шко-ла бодунун доозукчуларын эки билер болгаш, шипал-ла, бо ажылга сундулат уругларын шипти чорудуп турары билдингир. «Анык башкы» деп факультетивке уругларын күзөл-чүтүктү чоруту сайзырап, ол хар-назы айып-биле хандалар. Дыштангы чыл сайында ла бир чада өрүлп орларар. Бирги чада (чедиг класс) — бичиг уруглар-биле ажалга өөредир, ийги ча-да (сес класс) — оон өрү намыздыг уруглар-биле

ажылдаарына өөредир, үшкү чада (доозукчу онгу класс) оларын «Башкының дузалыгы» деп адаар. Шак бо түнел чадага үс-түкү классчылар башкының столуна олурупкаш, ки-чээдин чамдык кезектерин арттырлар.

Онгу классчылар-биле ин-ститут база келир үени башкының факультетив-ге аңаа сонугралдыг аны-яктарын дыштаныр хүнер-де чыып экиеп турар. «Анык башкының» куру-аун эрткен соонда, доозук-чулар характеристиканы

Дээди өөредилге черинге шак ындиг шипти аңаа ки-жилерин өөредириниң сис-темазы база бир яны, 1981 чылда. Полтаваның башкы институтунда чуртта бир-ле дугаар башкылаашкын мер-гежилының кафедрасын аяктыган. Бо талазы-биле тускай курсту ында номчуп турар: студенттер оратор мергежилинге, чугаа кул-туразына, башкылааш-кын ажалының тускай он-загай чүүлдеринге, класска бодун чогулмалыг кылдыр туттунарына дээш өскө-даа чүдүдере өөренип алыр.

айгарып көөр болгай. Ол ышкыш үн бижир болгаш проекциялыг аппаратура ба-за бар.

Полтавада келир үениң башкылар болдурлар өскө башкы институттарының студенттеринге бодаарга школа-биле эң сырый ха-рылаалыг. Украин АССР-ниң Чырыдышкын минис-терствозу үш чыл мурунда-ла шипчилел хевиринг өө-редилге — ижигидилге ком-плексин тургускан. Ында башкы институту, уруглар сады, профтехучилище, ийа орток школа кирип ту-рар. Практика эрттиреринге эң таарымчалыг байдал тур-густунган. Манаа студент-тер бирги курстан-на кээп эгелээр болгаш, лым-бүрү болгумерин, спортчу сен-сацияларын удурут, факуль-тетивтер ажылдыг кырып, отряд-даа жоматыйларлар. Класс башкыларына база дузалажыр. Бо бүгү ажал-дарын чорударын дуржула-лыг методистер хайгаарып турар.

Шак мындыг чаа про-грамма өзүгээр белеткен башкыларын дээди өөредил-ге черинин аудиториянда-да, школага-даа, дыштан-гыла черинге-даа, башкы мергежилинг конкучу-ауна-даа көрүп, үжүрүлүп чугаалашкылаан. Шы-нар билиг-мергежилдинг, ты-вынгыр, сагыштыг магалы-ла улус... Шак ындиг баш-кылардыг уруглар дээш, шипал-ла, кижиниң сеткили ханар. Валерий ЗАЛИВАДНЫЙ. (ПМА).

Школа реформазы

алырлар. Башкы институ-дунче экзамен дужаап ки-рер мурунда, шак ындиг доозукчулар-биле тускай ко-миссия беседа, анкета ар-газы-биле оолдарын азы уругларын башкылап ажалдаарына таарыжы-таарышпазын хынаар. Чам-дыктарынын билин эки-даа болза, уругларга хандык-шыл чок болгусулар. Шак ындиг абитуриент каш чыл эрткенде, башкының дипло-мун алгаш, башкылап эге-лээр — түннелинде бодун-га-даа, өскөдере-даа ажал-чок болур. Полтавада ын-дыг байдалга чайлап ту-рар. Башкы ажалыг сун-ду чоңтары ажалы-биле сү-мелер, өскээр өөренирип са-налдар.

Чижээлээрсе, математика методикалыг кабинет. Оон артыг талакы ханамы көрүнүктелчек, балет класстарында-биле домей. Келир үениң башкызы өө-редилге кичээлин эрттирип тура, бодунче хажыжыл-дан хайгаарып көөр. А ка-бинеттиң ол-ла артыг та-лазында «чырыктыг» табло база бар, аңаа методист башкы класска эскет чокка сүмөн бөөр. Практикант улуг шакты база хайгаарып турар: башкы кижиге үени таарыштырып билдири кончү чугула. Ол-ла кабинетте ви-деоматингофону база тургу-зуп каан. Чүге дээрсе оон соонда кичээлдинг чедер, чепес чүүлдерин бүрүн

СОВХОЗ — ШКОЛАГА

ренези белеткеттинген. Бо чыгыш күш-ажыл болгаш дыштанылга лагерин боду-руге бригаданың билдизен.

Күш-ажыл болгаш дыштан-гыла лагеринин өөреникчи-леринин ажал-ыгын удурут-ру-биле үш башкыны бы-жылаан: оон удуруткучу РСФСР-ниң школаларының алдарлыг башкызы Балдан Биданович Кууларга Семин-оол Мамы-оолович Монгуш биле ол-ла школада күш-ажыл башкыны Идам Чин-зевич Ооржак дузалажып турар.

Лагерь төвү кылырынга элтиг черин шипап ал, уруг-ларга нинти чуртталга ба-зыны, столовая, кухня, бас-кетбол, волейбол, футбол

шолдери кылдыган; оларга спортчу дериг-херекселерин берген. Ам чүтте телевизор болгаш холодильник сатып бээр артык.

— Ол-даа удаас болу бээр — деп, лагериниң бир удуруткучу, хоочун башкы Семин-оол Мамы-оолович улуг өөрүшкү-биле чугаалал олар.

— Оон ынай манаа чо-рту кызыл-булун, башкылар чурттаар чайгы бажынар, н-база кылдыртыр алаар билс. Алызы барып бистиг районун пионер лагеринден безин дудак чок базалыг болур билс.

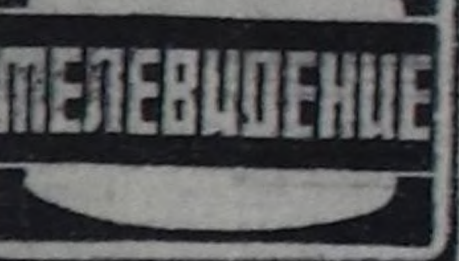
Шынал-ла, башкының чу-гаалыг чөл. Тургалыг долга-дыр чингир-ногаан арга-

арыг бүтээлзэн болгаш агаарын экинчип канчаар, ам артында арыг чаагай, аян-шкының көкүстү, шык-сыг арга-ыштын чүкүстү чы-дап чайга-ла кижиниң дум-чууна кээп айдзаттынып келир. Суур-биле харыла-жырынга элтип, оон ырак эвес.

Совхоз уругларга бир чүмү мапшылаан будук-бир болгаш кижилер сөөртүгү таарыштыр берген. Күш-ажыл болгаш дыштанылга лагеринин девискээринин чогуунда арга иштин таарыштыр көрүп кайлааш, азырал ноданар өстүрерин планнаан. Лагеринин өөреникчилери бо чыгыш төрзөн совхозунга 50 тонна будук-

бүрү, 500 кг лым-бү-рү кат вареньең бе-леткен, 100 кг мөңгүнү чыгыш, дузал бээрин хү-лээген. Олар ам будук-бү-рү белеткелерин кырыпкен. Ийги сезонда орта нинти-ил-биле 80 өөреникчи дыштан-гы, ажалдап чайлаар.

Өргөн чок черге күш-ажыл болгаш дыштан-гыла лагеринин тудут-тур-лаан кончүт дүргөн тудуп берген. Калчанай Хоомуш-чун удуруткучу тудуктарлар элөөзүгүна удурутлар өөрүп белеткелерин илдереткенер. Тудуктардан Эрес-оол Монгуш, Комбу Хомады, Алескайд Монгуш, Артур Кара-Сал, Кошкар-оол Мон-гун дээш өскөдөр-даа эң илдепкей чорун көргүс-кенер. А. МОНГУШ. Чоон-Хемчик район.

ИЮЛЬ

17. ВТОРНИК

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе», 8.40 — Эр-тегги гимнастика. 8.55 — Мультифильм. 9.30 — «Аян-чорукчулар клуу». 10.30 — Уруглар филм. 11.55 — Телемедээлер. 14.15 — Документалдыг филмдер. 15.10 — «Төө-гүчүк аршынар». 16.05 — «Дөрт таңист болгаш ыт». Хей сериалдыг уран-чечен телефильмин 11-ти серия-зы. 17.05 — Ирак дуга-йында киноочер. 17.15 — ССР-ниң Далай флоруун 60 чыллыг уткуштур дам-чыдылга. 18.15 — Муль-фильм. 18.30 — Бичиг кон-церт. 18.45 — Бичиг деле-гейде. 19.00 — Ажыл-херектер болгаш кижилер. 19.30 — Документалдыг теле-фильм. Крым дугайында. 19.50 — Беш сериялыг уран-чечен телефильм: «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп филмниң 2-ти сериязы. 22.50 — Соци-алист чурттарын аразы-на маргылаалар. Волейбол. 23.30 — Бичиг делегейде.

НИИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртегги гимна-стика. 8.20 — «Хойкуну өчүтү». Документалдыг филм. 8.30 — «Эри өр-тер». Уран-чечен филм. 9.55 — Орус чугаа. 10.25 — Шыдыраа школазы. 10.55 — Нинти биология. «Гео-теггилик пикерия». 11.25 — Социалист чурттарын маргылаалар. Фехтова-ниг филм. 11.55 — Документ-алдыг филмдер. 12.25 — Эр-тем болгаш амыдырал. 12.55 — «Хорезмниң тоожуу». Уран-чечен телефильмин 1-ти сериязы. 14.00 —

Француз дыл. 14.30 — ПТУ-да чүү чүгере база кан-чаар өөредип турарлыг. 15.00 — Василь Быков. Чогаал амыдыралыг дуга-йында. 15.50 — Тайбың болгаш аныктар. 16.25 — Телемедээлер. 18.00 — Телемедээлер. 18.20 — Сургууларын чайгы күш-ажылчы прак-тиказын дугайында дам-чыдылга. 18.45 — Уруглар-га филм. «Кояа адыг-лар». 19.00 — «Азия тө-вү». 19.30 — Киножурнал. 19.40 — Телемедээлер. 19.50 — Чарлаалар, рекла-ма.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар». 20.15 — Де-легей панорамазы. 21.00 — «Уе». 21.35 — Теннис. Дэ-вистин кубогу дээш, ССР-ниң болгаш Австрияны шипинде командалары ужуражыр. 22.20 — 23.30 — «Композитор Мясно-ский». Филм-концерт.

18. СРЕДА

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.40 — Эр-тегги гимнастика. 8.55 — Мультифильм. 9.25 — До-кументалдыг телефильм. 9.55 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп теле-фильмин 1-ти, 2-ти сериа-лары. 12.10 — Телемедээ-лер. 14.15 — Телемедээлер. 14.35 — Документалдыг теле-фильм. 15.05 — Авадар школазы. 15.35 — «Дөрт таңист болгаш ыт» деп уран-чечен телефильмин 12-ти болгаш 13-кү сериа-лары. 17.30 — Бүгүдөгө стадион. 18.00 — Бистин корреспонденттерин с т и чугаалары. 18.30 — И. С. Бах. Концерт. 18.45 — Ба-гун делегейде. 19.00 — Мультифильм. 19.20 — Эртем болгаш амыдырал. 19.50 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп телефильмин 3-кү сериязы. 21.00 — «Уе». 21.15 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп филмниң 2-ти сериязы. 22.50 — Соци-алист чурттарын аразы-на маргылаалар. Волейбол. 23.30 — Бичиг делегейде.

НИИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.20 — До-кументалдыг филм. 8.40 —

Николай Заболотскийниң шүлүктери 9.25 — Чалы-ларын чогадылгалары. 9.55 — Тележурнал — «Өг-бүл болгаш школа». 10.25 — «Уругларга ачылгаштар дугайында». 10.55 — «Бай-ронун романтиктитг теат-ры». 11.55 — «...Он алды болгаш оон-даа үлүг назы». 12.40 — Немец дыл. 13.10 — «Хорезмниң тоожуу». Уран-чечен телефильмин 2-ти сериязы. 14.15 — Филм-концерт. 15.00 — Соңгу. Осетия телевидение про-граммазы. 16.05 — Теле-медээлер. 18.00 — Телемедээлер. 18.15 — «Соңугарктар-га». 18.35 — Филм-кон-церт. 18.55 — Делегейде болушуннар дугайында допчула. 19.05 — «Азия төвү». 19.35 — Киножур-нал. 19.45 — Телемедээлер. 19.55 — Чарлаалар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар». 21.00 — «Уе». 21.35 — Улут Тинделгени 40 чыллыг. «Легенда» деп уран-чечен филм. 23.00 — 23.40 — Концерт.

19. ЧЕТВЕРГ

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.35 — Эр-тегги гимнастика. 8.50 — Мультифильм. 9.30 — «Петр Кашпанын дугайында чечен чугаалар». 10.40 — «Шевр холдар». 11.10 — «Ужуражыр черин өскертп болбас». Уран-чечен теле-фильмин 3-кү сериязы. 12.15 — Телемедээлер. 14.15 — Телемедээлер. 14.30 — Документалдыг чаа телефильм. 15.20 — Кон-церт. 15.35 — «Дөрт таңист болгаш ыт» деп уран-чечен телефильмин 14-кү сериязы. 16.35 — Муль-фильм. 16.45 — «Шыды-раа школазы». 17.15 — «...Он алды болгаш оон-даа удуг назы». 18.00 — До-кументалдыг дугайында дам-чыдылга. 18.30 — Чугуу сагында-ла — хун». 18.45 — Бичиг делегейде. 19.00 — Документалдыг телефильм. 19.25 — Кон-церт. (Никарагуа). 19.45 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп уран-чечен теле-фильмин 4-кү сериязы. 21.00 — «Уе». 21.30 — Чаа телешин. 22.55 — Со-

циалист чурттарын мар-гылаалары. Чехословакия биле ССР-ниң шипинде командалары ужуражыр. Гандбол. 23.30 — 23.50 — Бичиг делегейде.

НИИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртегги гимна-стика. 8.20 — Көңүртүлгөр дуга-йында телефильм. 8.50 — «Уруглар уран чүдүлүн дугайында. 9.25 — Уругларга филм. «Музыка башкы-зы». 10.40 — Авадар школа-зы. 11.10 — «Билиг-күш». 11.55 — «Родом из детства». И. Зиоденис. 12.23 — Концерт. 13.40 — Испан дыл. 14.10 — «Отклонение — ноль». Тайылбоп — бичиктиг уран-чечен филм. 15.30 — Көдөңниң шагы. 16.30 — Телемедээлер. 18.00 — Телемедээлер.

КЫЗЫЛДАН

18.15 — Уругларга филм. 18.45 — Кызыл хоорай зо-назын СТО-нун амыды-нын дугайында дамчыдылга. 19.15 — Телемедээлер. 19.25 — «Азия төвү». 19.55 — Чар-лаалар.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар». 20.20 — Концерт. 21.00 — «Уе». 21.35 — «Бистин иделгел-вистин далайы». Уран-чечен филм. 23.00 — 23.25 — Документалдыг чаа теле-фильм.

20. ПЯТНИЦА

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.40 — Эртегги гимнастика. 8.55 — Мультифильм. 9.20 — «Холуг чаштар». 9.55 — Эртем-тайылбырдыг филм. 10.15 — Концерт. 10.35 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп уран-чечен теле-фильмин 4-кү сериязы. 11.50 — Телемедээлер. 14.15 — Телемедээлер. 14.35 — Документалдыг филмдер. 15.15 — Орус чугаа. 15.45 — Документал-дыг филм. 15.55 — «Дөрт таңист болгаш ыт» деп уран-чечен телефильмин 15-кү сериязы. 16.45 — Концерт. 17.35 — Документалдыг чаа телефильм. 18.30 — Бистин бажымыста чечектер. 18.45 — Бичиг делегейде. 19.00 — Тележурнал. «Дө-к каттыштырылганы». 19.35 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп уран-чечен теле-фильмин 5-кү сериязы.

21.00 — «Уе». 21.35 — Со-циалист чурттарын мар-гылаалары. Гандбол ССР-биле Венгрияны шипинде командалары ойнаар. 22.10 — Сан-Ремога фестивал (Италия). 23.15 — 23.30 — Бичиг делегейде.

НИИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртегги гимна-стика. 8.20 — Документалдыг филм. 8.40 — «Легенда». Уран-чечен филм. 10.05 — «Горнистер. харыялар». 10.35 — Филм-концерт. 11.20 — «Калуганын туду-лары». 11.50 — Бойдус дуга-йында бичиг. 12.10 — Уругларга филм. 14.15 — Ангил дыл. 14.45 — Л. Н. Толстойнун «Дайын болгаш тайбын» деп романидан үзүндүлөр. 16.00 — Теле-медээлер. 18.00 — Телемедээлер.

КЫЗЫЛДАН

18.15 — Концерт. 18.50 — «Чайгы». Телефильм. 19.10 — «Азия төвү». 19.40 — Телемедээлер. 19.50 — Чарлаалар, реклама.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг уду-нар, чаштар». 20.15 — «Му-зыка болгаш музыкантлар дугайында». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Гусарын кууды». Уран-чечен телефильм. 22.45 — Документалдыг теле-фильм. 23.00 — Фут-болга ССР- чемпионды. «Спартак» — «Динамо».

21. СУББОТА

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.35 — Эр-тегги гимнастика. 8.50 — Бир эвес кадык болуказын-ла. 9.05 — Документалдыг чаа телефильм. 9.35 — Кон-церт. 10.00 — «Спортлото-нун» 29-кү тиражы. 10.10 — Хей эки барааннар дээш. 10.40 — «Ужуражыр черин өскертп болбас» деп уран-чечен телефильмин 5-кү се-риязы. 12.00 — «Херуф-Бидструн». 12.25 — Улут Тинде-лгениң 40 чыллыг уткуштур. Концерт. 13.25 — «Өг-бүл болгаш школа». 13.55 — Чингиз атынага чурттар аразынын маргылаалы. 14.40 — Бичиг делегейде. 14.55 — Уругларга филм. 15.20 — Бүгү-аңаа теле-телеконкурзу. 16.15 — Поли-тиктинг тайылбырлакчы Т. А.

Вознесенскийниң беседазы. 16.45 — «Холма Насред-дин». «Джырдан-Великан дугайы». Мультифильм. 17.15 — «Никарагуа: ти-лаоринг шиптирилгид». До-кументалдыг телефильмдер. 18.20 — Дириг амытанар амыдыралы. 19.20 — Тай-бын маггалалыг совет комитетинин даргазы Ю. А. Жуковтун беседазы. 19.50 — Чаа филм-шын. 21.00 — «Уе». 21.35 — Филм-шынның узанычы. 22.35 — Дика дугайында 3-кү дам-чыдылга. 23.20 — 23.30 — Телемедээлер.

НИИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — Эртегги гимна-стика. 8.15 — Бир эвес кадык болукасымыз. 8.30 — До-кументалдыг филмдер. 9.00 — «Эртегги почта». 9.30 — «Вашингтон сүй-белек». До-кументалдыг телефильм. 9.45 — Лита телевидение про-граммазы. 11.05 — «Аян-чорукчулар клуу». 12.05 — Уругларга телешин: «Иван чий чечектелин тур-да». 13.40 — Музыка кино-кузу. 14.10 — «Билдингир чаа болза, бичигчир эвес». 14.45 — Социалист чур-ттарын маргылаалары. Фе-хова, 15.15 — «Калкыкы». 16.00 — Мультифильм. 16.20 — Шин. 18.00 — Социали-ст чурттарын маргылаалары. Хостуг хуреш. 18.30

22. ВОСКРЕ